

Grigorij BUTYRIN

Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M. Łomonosowa

gnbut@yandex.ru

STOSUNEK MIESZKAŃCÓW STOLICY DO EKOLOGICZNEJ POLITYKI WŁADZ MOSKWY

ABSTRACT **Citizens' attitude towards ecological policy of Moscow Municipal Government**
The paper sums up results of research concerning public opinion of the citizens of Moscow on ecological policy of Moscow Municipal Government. Revealing opinions about nature of conservation measures efficacy and defining Moscow's citizens readiness to participate in priority driven programmes of city ecological policy implementation are the main purposes of the survey.

Keywords: ecological policy, public opinion, ecological issues, citizens' awareness, social contingencies, „The City of Moscow Ecological Doctrine”, ecological culture, ecological education, public works, domestic waste recycling

Słowa kluczowe: polityka ekologiczna, opinia publiczna, problemy ekologiczne, świadomość mieszkańców, ograniczenia społeczne, „Doktryna ekologiczna miasta Moskwa”, kultura ekologiczna, edukacja ekologiczna, prace publiczne, utylizacja odpadów komunalnych

Laboratorium Stosowanych Badań Politycznych (Лаборатория прикладных политических исследований) na Wydziale Politologii Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego im. M. Łomonosowa przeprowadziło wśród mieszkańców Moskwy badanie opinii publicznej na temat realizowanej przez władze Moskwy polityki ekologicznej.

Celem projektu było zbadanie opinii mieszkańców Moskwy na temat skuteczności przeprowadzanych działań z zakresu ochrony środowiska i gotowości moskwan do udziału w pracach nad realizacją priorytetowych kierunków polityki ekologicznej miasta.

Zadania badawcze:

- zbadanie stopnia znajomości problemów ekologicznych miasta u mieszkańców stolicy;
- ustalenie poglądów mieszkańców stolicy na temat zmiany sytuacji ekologicznej w Moskwie w ostatnich latach;
- określenie znaczenia problemów ekologicznych dla mieszkańców Moskwy w skali poszczególnych rejonów i całego miasta;
- ustalenie oceny procesu informowania mieszkańców Moskwy o ekologicznych problemach miasta;
- ocena wpływu różnych czynników na stan środowiska naturalnego w Moskwie;
- określenie opinii mieszkańców Moskwy o możliwościach uzyskania informacji na temat problemów ekologicznych;
- zbadanie rozumienia przez mieszkańców problemów ekologicznych w ogóle;
- analiza gotowości mieszkańców stolicy do udziału w działalności społecznej na rzecz ochrony środowiska miasta;
- określenie opinii moskwan o dopuszczalności ograniczeń na rzecz ochrony środowiska;
- określenie poziomu znajomości „Doktryny ekologicznej miasta Moskwa” („Экологическая доктрина города Москвы”) wśród mieszkańców;
- ocena znaczenia dla moskwan wskaźników celowych „Doktryny ekologicznej miasta Moskwa”;
- zbadanie opinii mieszkańców na temat działań władz Moskwy na rzecz ochrony środowiska;
- określenie stopnia poinformowania mieszkańców stolicy o ekologicznych programach realizowanych przez władze Moskwy;
- określenie stosunku moskwan do kwestii segregacji odpadów.

Badanie zostało przeprowadzone metodą wywiadów bezpośrednich. Próbę stanowiło 800 respondentów. W badaniu wykorzystano proporcjonalny rejonizowany (stratyfikowany) wybór próby, oparty na danych Państwowego Komitetu Statystyki Rosji. Sposób wyboru próby i rezultaty kontroli zebranych informacji pozwalają sądzić, że wyniki badania są reprezentatywne w odniesieniu do populacji dorosłych mieszkańców Moskwy. Prawdopodobieństwo błędu wyboru próby $P = 0,95$ w skali całego miasta wynosi nie więcej niż $\pm 3,2\%$.

Ilościowa analiza danych została przeprowadzona przy użyciu specjalistycznego pakietu oprogramowania SPSS (Statistical Package for Social Sciences), który jest międzynarodowym standardem przetwarzania informacji socjologicznych.

Megalopolis Moskwy jest podzielone na 11 okręgów administracyjnych, w których skład wchodzi 125 miejskich jednostek administracyjnych – rejonów. Dla urzeczywistnienia konstytucyjnego prawa mieszkańców miasta do sprzyjającego zdrowiu człowieka środowiska naturalnego władze Moskwy opracowały i przyjęły 4 października 2005 r. „Doktrynę ekologiczną miasta Moskwa”. Warunki klimatyczne Moskwy jako najbardziej na północ wysuniętego megalopolis na świecie różnią się od innych tym, że w omawianym regionie tylko przez 5-6 miesięcy w roku istnieje, stosunkowo niska, zdolność ekosystemu do samooodtworzenia.

W Moskwie działa około 4 tys. zakładów przemysłowych. W granicach miasta utworzono 66 stref przemysłowych, ulokowano 14 elektrociepłowni, 63 ciepłownie rejonowe i ponad 1 tys. kotłowni.

Park samochodowy miasta obejmuje ponad 4 mln jednostek. Na obszarze miasta znajduje się ponad 2,5 tys. przedsiębiorstw transportowych. Sumaryczna emisja substancji zanieczyszczających do atmosfery w ciągu roku wynosi ponad 1 mln ton (źródłem 83% zanieczyszczeń jest na transport samochodowy, 17% generowanych jest przez źródła stacjonarne – przemysł i kompleks paliwowo-energetyczny).

Gęstość zaludnienia w Moskwie jest bliska 10 tys. osób na kilometr kwadratowy. Miasto stopniowo zwiększa tempo budownictwa mieszkaniowego. Generalny plan rozwoju miasta do 2020 roku przewiduje dalszy wzrost wielkości budownictwa mieszkaniowego i obiektów infrastruktury społecznej.

Gęsta wielopiętrowa zabudowa, przewaga obszaru zabudowanego i pokrytego utwardzonymi nawierzchniami nad terenami zielonymi i przestrzeniami niezabudowanymi wpływa na warunki mikroklimatyczne i komfort środowiska mieszkalnego. W ostatnich latach ilość powstających w Moskwie odpadów produkcyjnych i komunalnych przekracza 16 mln ton na rok. Roczny przyrost ilości odpadów produkcyjnych i komunalnych stanowi 3-4%.

Poprawa jakości środowiska naturalnego jest priorytetem Rady Miasta Moskwa. Zapewnienie komfortu zamieszkiwania ludności bez szkody dla środowiska naturalnego wymaga ścisłej korelacji wszystkich decyzji w zakresie programów gospodarczych.

Doktryna ekologiczna uwzględnia regionalną swoistość współoddziaływania człowieka i przyrody w Moskwie i uznaje szczególną rolę zachowania naturalnych systemów miasta w tworzeniu komfortowego środowiska zamieszkiwania ludności. Doktryna jest skorelowana z podstawowymi kierunkami polityki międzynarodowej i międzynarodowymi zobowiązaniami Federacji Rosyjskiej w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego.

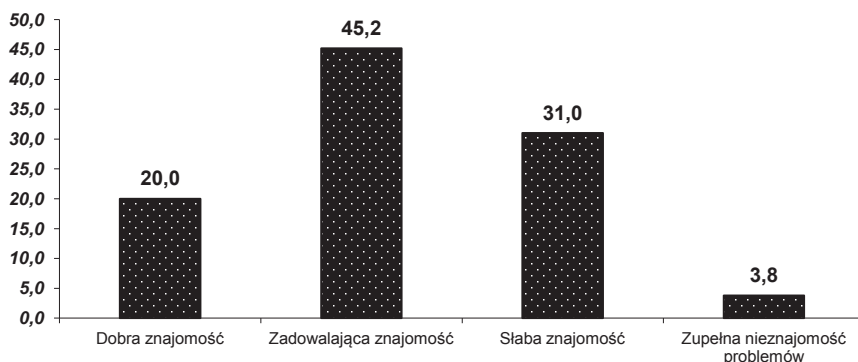
Celem polityki ekologicznej miasta Moskwy jest urzeczywistnienie funkcji regulacji państwowych w odniesieniu do działalności podmiotów prowadzących działalność w różnych dziedzinach gospodarki i sfery społeczno-ekonomicznej, organizacji i obywateli przy podejmowaniu każdej decyzji na wszystkich szczeblach zarządzania miastem, z uwzględnieniem możliwych negatywnych skutków dla środowiska naturalnego i zdrowia ludności.

Podstawowe zasady polityki ekologicznej Moskwy obejmują:

- rozwój mechanizmów profilaktyki potencjalnych negatywnych oddziaływań na ekologię miasta;
- opracowanie nowych procesów technologicznych, przyjaznych dla środowiska poprzez stworzenie ekologicznie czystych kompleksów energotechnologicznych do przetwarzania i produkcji materiałów, w tym pochodzących z odpadów przemysłowych i komunalnych;
- rekompensaty za wyrządzone szkody (winny zanieczyszczenia ponosi konsekwencje finansowe);
- współdziałanie administracji miasta z mieszkańcami przy rozwiązywaniu problemów ochrony środowiska naturalnego;
- określenie granic gospodarczej (ludzkiej) ingerencji w środowisko przyrodnicze;
- zapewnienie przestrzegania prawa dotyczącego ochrony przyrody przy organizowaniu działalności gospodarczej;
- zapobieganie negatywnym ekologicznym skutkom różnych rodzajów działalności gospodarczej;
- rezygnacja z projektów gospodarczych i innych, wiążących się z nieprzewidywalnym wpływem na systemy przyrodnicze i całe środowisko naturalne;
- jawność i dostępność informacji ekologicznej, przejrzystość systemu podejmowania decyzji w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego;
- udział organizacji i zrzeszeń społecznych, organów samorządu lokalnego i kręgów biznesu w przygotowaniu, omówieniu, podejmowaniu i realizacji decyzji w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju;
- zapewnienie warunków kształtowania zdrowego trybu życia.

Wszystkie te aspekty „Doktryny ekologicznej miasta Moskwa” zostały uwzględnione w opracowaniu instrumentarium badawczego i programu socjologicznego sondażu mieszkańców miasta.

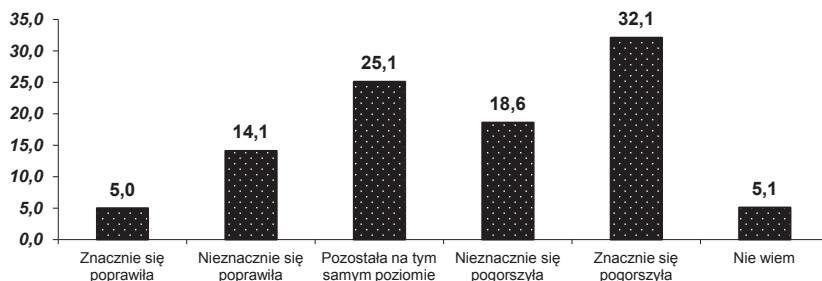
Stopień znajomości ekologicznych problemów miasta (w %)

W momencie przeprowadzania badania moskwianie generalnie dosyć wysoko oceniali swoją znajomość problemów ekologicznych: jedna piąta respondentów uważa-

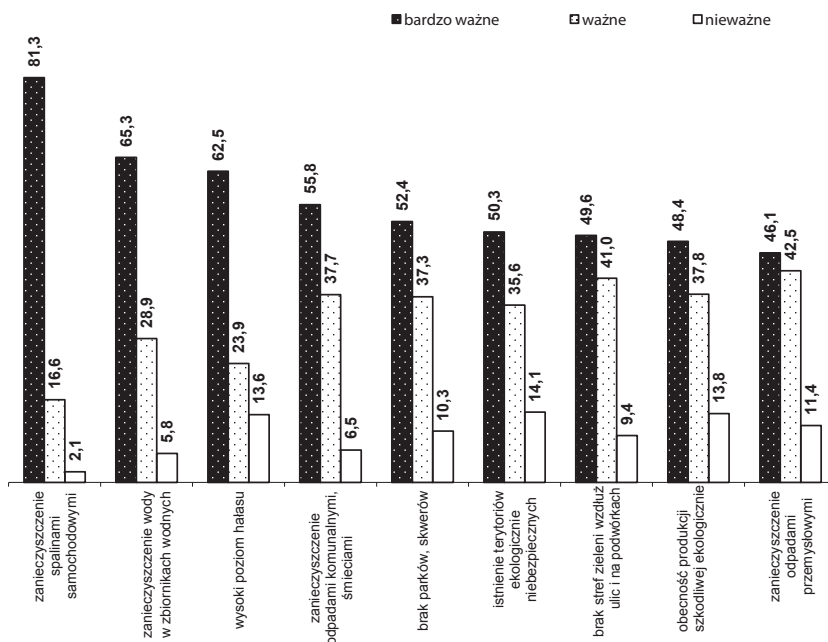
ła, że jest dobrze poinformowana o tych problemach, a prawie połowa mieszkańców stolicy stwierdziła, że jest poinformowana w zadowalający sposób. Tylko jedna trzecia mieszkańców zadeklarowała, że praktycznie nic nie wie o problemach ekologicznych.

Opinia mieszkańców o zmianie sytuacji ekologicznej w Moskwie w ciągu ostatnich pięciu lat (w %)

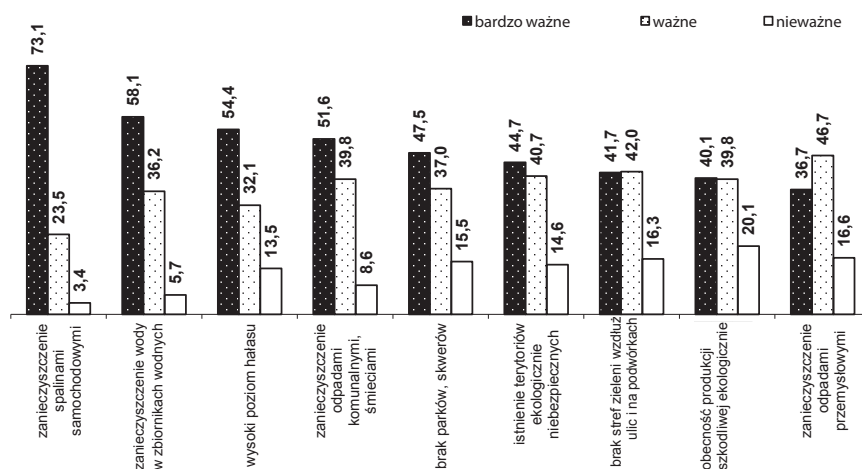
Połowa moskwiian uważa, że sytuacja ekologiczna w Moskwie w ostatnim czasie pogorszyła się, w tym 32,1% uważa, że stan środowiska znacznie się pogorszył, a 18,6% zauważyło nieznaczne pogorszenie. Niewielka część mieszkańców Moskwy (5,0%) uważa, że nastąpiła znaczna poprawa stanu środowiska naturalnego, a 14,1% moskwiian sądzi, że stan środowiska nieznacznie się poprawił. Jedna czwarta respondentów uważa, że sytuacja ekologiczna w Moskwie w ostatnich latach nie uległa zmianie i pozostaje na takim samym poziomie jak wcześniej.

Opinia moskwiian o generalnym znaczeniu problemów ekologicznych w mieście (w %)

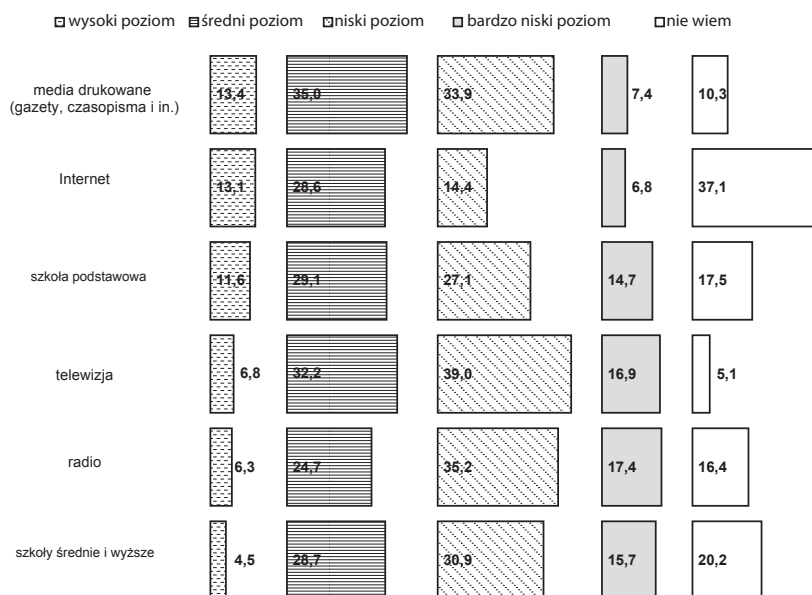
Ogólnie rzecz biorąc, struktura znaczenia problemów ekologicznych w opinii badanych jest praktycznie taka sama w skali miasta, jak w skali poszczególnych rejonów. Nieco większa liczba mieszkańców Moskwy uważa omawiane problemy za ważniejsze w skali całego miasta niż w skali jego poszczególnych rejonów. Najważniejszym problemem ekologicznym zarówno miasta (81,3%), jak i jego rejonów (73,1%) jest według mieszkańców zanieczyszczenie powietrza spalinami samochodowymi. Drugim pod względem znaczenia dla mieszkańców Moskwy jest problem zanieczyszczenia wody w stolicy. Zdecydowana większość mieszkańców (58,1%) uważa ten problem za najważniejszy w skali rejonów, a 65,3% – w skali całego miasta.

Opinia moskwiian o znaczeniu problemów ekologicznych
w skali poszczególnych rejonów Moskwy (w %)

Problemy związane z wysokim poziomem hałasu, zanieczyszczeniem odpadami komunalnymi i śmieciami są bardzo ważne w skali całego miasta i w skali wszystkich rejonów Moskwy. Tak uważa ponad połowa mieszkańców stolicy. Ważnym problemem, według moskwiian, jest brak stref zieleni na podwórkach, skwerach i w parkach. Prawie połowa mieszkańców stolicy uważa, że istnienie terytoriów ekologicznie niebezpiecznych w Moskwie, zanieczyszczenie odpadami przemysłowymi i obecność szkodliwych ekologicznie zakładów przemysłowych to istotne problemy w skali miasta i rejonów. Mieszkańcy Moskwy uważają więc za bardzo ważne te problemy, które napotykają w codziennym życiu.

Ocena procesu edukacji ekologicznej dzieci i dorosłych (w %)

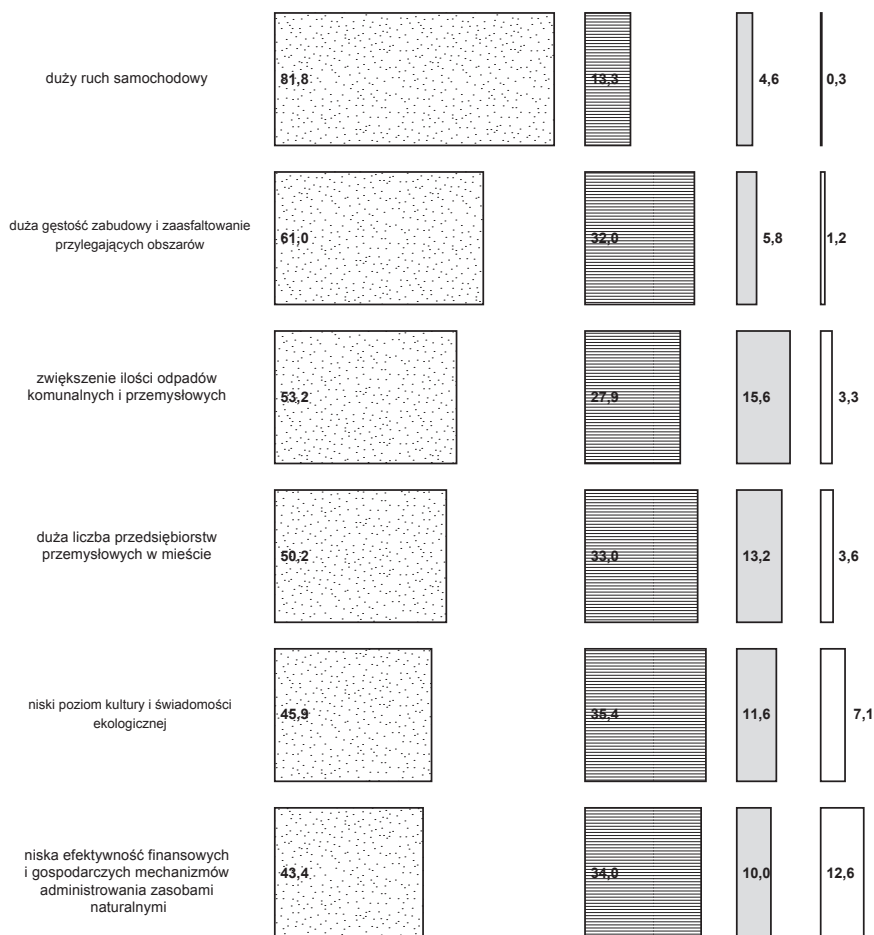

1. Niski poziom kultury ekologicznej i świadomości ekologicznej nie sprzyja poprawie stanu środowiska naturalnego: 70% respondentów uważa tę kwestię za ważną, a 45,9% – za bardzo ważną.

2. Zdaniem co siódmego mieszkańca stolicy (13,4%) wysoki poziom poinformowania moskwan o problemach ochrony środowiska prezentują media drukowane. Opinie pozostałych respondentów są silnie spolaryzowane. Około jednej trzeciej z nich potwierdza średni poziom edukacji ekologicznej w mediach drukowanych, a tyle samo respondentów zaznacza niski poziom oddziaływania wychowawczego mediów drukowanych. Niewielka część (7,4%) respondentów wskazała na bardzo niski poziom oddziaływania wychowawczego w dziedzinie ekologii mediów drukowanych. Pytanie o proces wychowania ekologicznego przez Internet spowodowało kłopoty z odpowiedzią oraz określeniem własnych ocen: ponad jedna trzecia respondentów stwierdziła, że trudno ocenić rolę Internetu w wychowaniu ekologicznym społeczeństwa, niemal jedna trzecia ankietowanych oceniła potencjał edukacyjny Internetu jako średni. Prawie połowa mieszkańców Moskwy oceniła poziom procesu edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych, średnich i na uczelniach wyższych jako niski lub bardzo niski, a tylko 11,6% moskwan oceniło ten poziom jako wysoki. Programy telewizyjne i radiowe były przez respondentów oceniane nisko: ponad połowa badanych uważa, że ekologiczno-wychowawcze oddziaływanie tych mediów jest niskie i bardzo niskie. Ogólnie mieszkańcy Moskwy ocenili jako niezadowalający proces edukacji ekologicznej dorosłych i dzieci przez środki masowej informacji. Tylko co 10 mieszkańców stolicy uznał, że proces wychowania ekologicznego mieszkańców Moskwy za pośrednictwem środków masowego przekazu jest na wysokim poziomie.

Czynniki wpływające na stan środowiska naturalnego w Moskwie (w %)

□ wpływa znacząco ■ wpływa częściowo □ nie wpływa □ nie wiem

1. Maksymalnie negatywny wpływ na sytuację ekologiczną w Moskwie ma, według mieszkańców, duże nasycenie transportem samochodowym. Tylko 4,6% mieszkańców Moskwy uważa, że czynnik ten nie ma wpływu na sytuację ekologiczną w stolicy. Drugim co do ważności czynnikiem negatywnie wpływającym na sytuację ekologiczną miasta jest duża gęstość zabudowy i zaasfaltowanie przylegających terytoriów. Niewielka część respondentów (5,8%) zauważyła, że powyższe czynniki nie mają wpływu na sytuację ekologiczną w Moskwie.

2. Zwiększenie ilości odpadów komunalnych i przemysłowych również wywiera istotny wpływ na stan środowiska naturalnego w Moskwie: 80% mieszkańców stolicy wskazało na ten czynnik, a 53,2% spośród nich uznało, że ma on wpływ znaczący.

3. Duża liczba przedsiębiorstw przemysłowych znacząco wpływa na sytuację ekologiczną miasta – tak twierdzi połowa badanych.

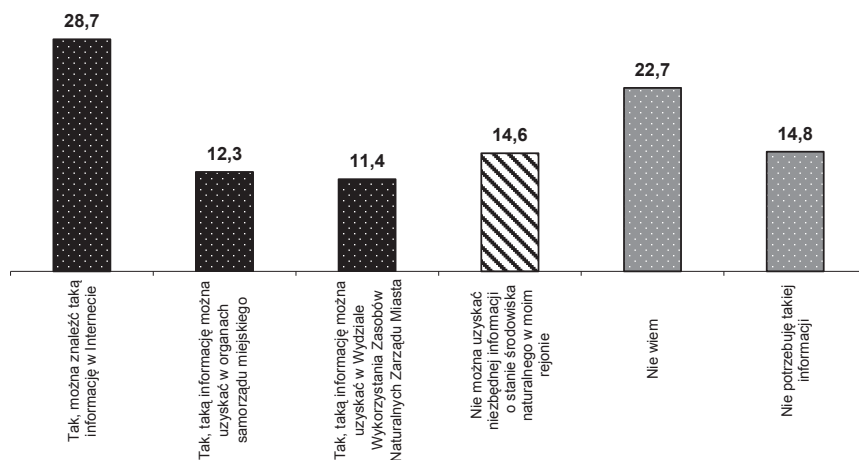
4. Niski poziom kultury i świadomości ekologicznej nie sprzyja procesowi poprawy stanu środowiska naturalnego: 70% respondentów uważa ten czynnik za ważny, a 45,9% – za bardzo ważny.

5. Niska efektywność finansowych i gospodarczych mechanizmów wykorzystania zasobów naturalnych negatywnie wpływa na sytuację ekologiczną Moskwy. 43,4% badanych oceniło ten czynnik jako mający znaczny wpływ. Ocena tego czynnika spowodowała największe kłopoty – 12,6% respondentów nie umiało ocenić wpływu mechanizmów finansowych i gospodarczych na zarządzanie bogactwami naturalnymi.

6. Według respondentów najważniejszymi czynnikami negatywnie wpływającymi na stan środowiska są: duży stopień nasycenia środkami transportu samochodowego (81,8%), duża gęstość zabudowy (61,0%), odpady komunalne i przemysłowe (53,2%).

7. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, w opinii większości mieszkańców stolicy wszystkie uwzględnione w badaniu czynniki w znacznym stopniu wpływają na sytuację ekologiczną w mieście.

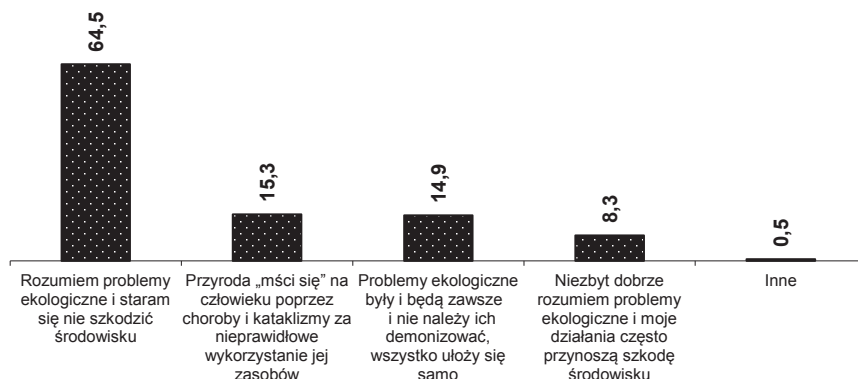
Źródła informacji o ekologicznych problemach miasta (w %)

Sondaż socjologiczny wykazał również niejednoznaczną ocenę możliwości uzyskania niezbędnej informacji o stanie środowiska: 14,6% moskwiian sądzi, że obecnie nie jest możliwe uzyskanie wiarygodnych informacji na temat sytuacji ekologicznej w stolicy, 14,8% respondentów wskazało, że taka informacja nie jest im potrzebna. 22,7% ankietowanych miało problem z oceną dostępności takich informacji; pozostali moskwianie sądzą, że takie informacje można znaleźć w Internecie (28,7%), uzyskać w Zarządzie Miasta (12,3%) lub w Wydziale Wykorzystania Zasobów Naturalnych Zarządu Moskwy (Департамент Природопользования Правительства Москвы) (11,4%).

Ogólne zrozumienie problemów ekologicznych

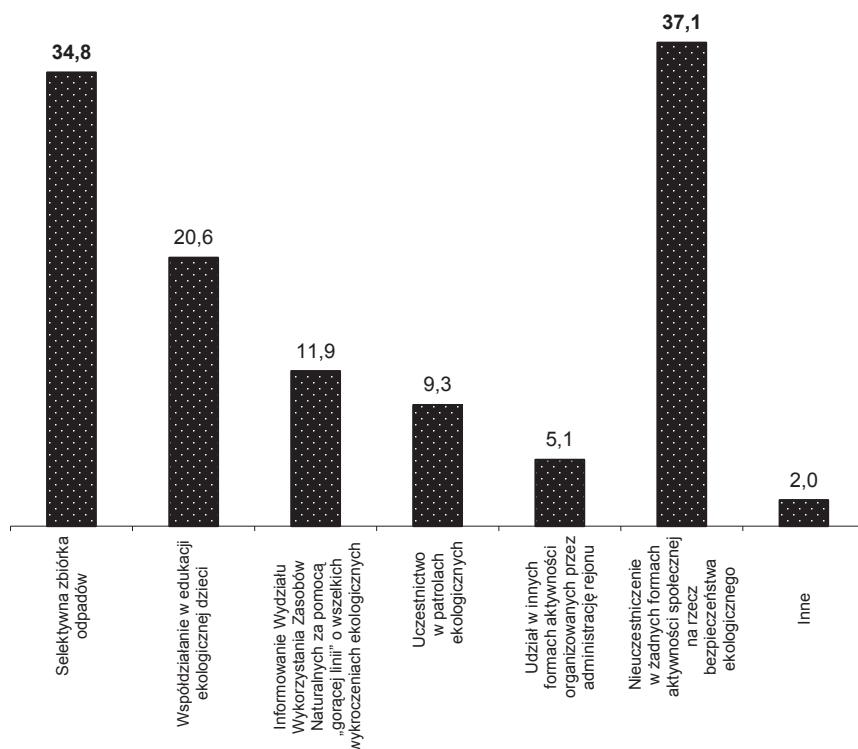
Ogólna recepcja problemów ekologicznych (w %)

Większość moskwian sądzi, że dosyć dobrze rozumie problemy ekologiczne i stara się nie szkodzić przyrodzie (64,5%). 15,3% respondentów stwierdziło, że przyroda poprzez choroby i kataklizmy „mści się” okrutnie na człowieku za nieprawidłowe wykorzystanie jej zasobów. Zdaniem 14,9% moskwian problemy ekologiczne były i będą i nie należy ich demonizować, wszystko ułoży się samo. Tylko 8,3% mieszkańców stolicy sądzi, że niezbyt dobrze rozumie problemy ekologiczne i ich działania często przynoszą szkodę środowisku.

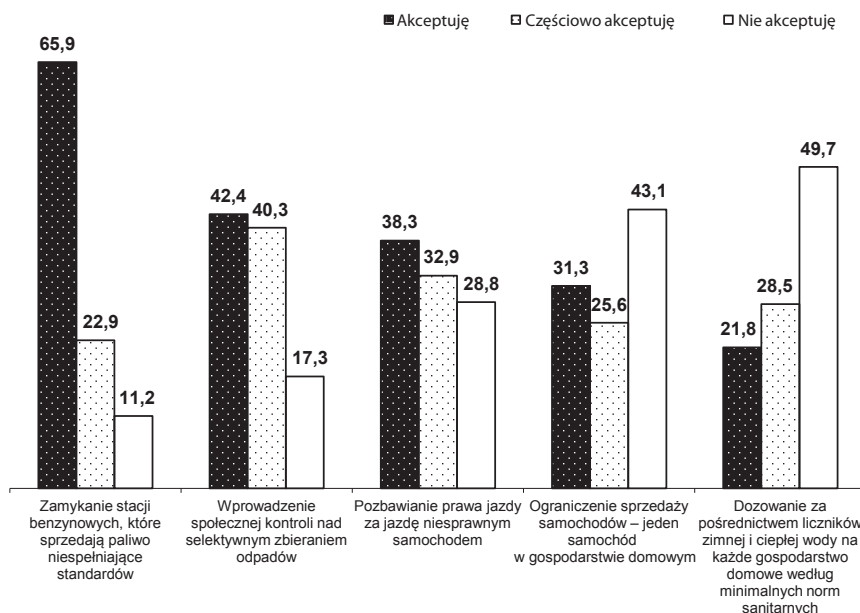
Gotowość mieszkańców Moskwy do uczestnictwa w działalności społecznej na rzecz poprawy sytuacji ekologicznej w mieście

Akceptowalne dla mieszkańców Moskwy działania społeczne na rzecz poprawy sytuacji ekologicznej (w %)

Swoje osobiste zaangażowanie w poprawę sytuacji ekologicznej w mieście mieszkańcy oceniają dość różnie. Ponad jedna trzecia (37,1%) mieszkańców Moskwy nie zamierza podejmować żadnych działań na rzecz poprawy sytuacji ekologicznej. Pozostali mieszkańcy są gotowi w takiej czy innej formie sprzyjać zachowaniu dobrego stanu środowiska naturalnego w stolicy. Najbardziej odpowiednią formą wsparcia racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, w opinii moskwiian, jest realizacja selekcji odpadów trwałych i żywnościowych do oddzielnych pojemników. Takie działanie gotowych jest podjąć 34,8% respondentów. Współdziałaniem w nauczaniu kultury ekologicznej wśród dzieci mógłby się zająć co piąty mieszkaniec stolicy (20,6%). Co 10 badany gotowy jest (11,9%) informować Wydział Wykorzystania Zasobów Naturalnych Moskwy za pośrednictwem „gorącej linii” o wszystkich przypadkach wykroczeń ekologicznych. Gotowość wzięcia udziału w pracach patroli ekologicznych zadeklarowało 9,3% moskwiian.

Stopień akceptacji ograniczeń społecznych w celu poprawy
sytuacji ekologicznej miasta (w %)

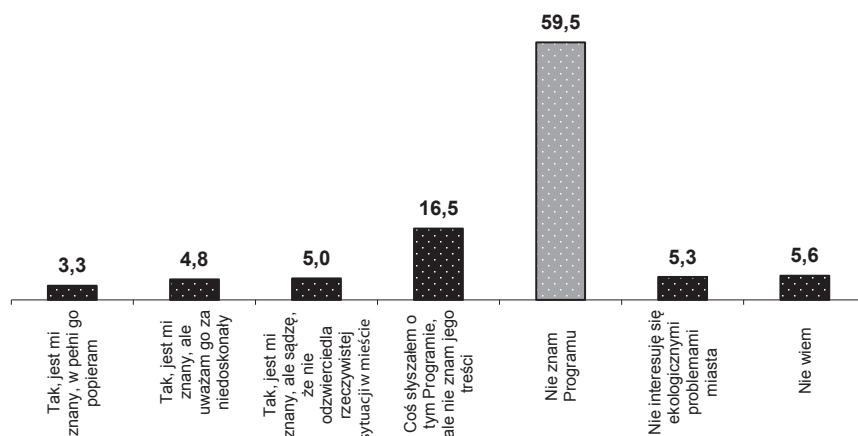

1. Praktycznie wszyscy moskwianie są gotowi do wsparcia różnych przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska. Zamykanie stacji benzynowych, które sprzedają paliwo niskiej jakości, akceptują prawie wszyscy mieszkańcy miasta. Ponad 80% respondentów w pełni akceptuje lub częściowo akceptuje wprowadzenie społecznej kontroli nad selekcją odpadów trwałych i żywnościowych. Pozbawienie prawa jazdy tych kierowców, którzy jeżdżą niesprawnymi pojazdami, uzyskało niejednoznaczne oceny: ponad jedna trzecia mieszkańców Moskwy akceptuje taką metodę i około jednej trzeciej jej nie akceptuje.

2. Prawie połowa (43,1%) moskwian nie popiera ograniczenia sprzedaży według zasady: nie więcej niż jeden samochód na gospodarstwo domowe.

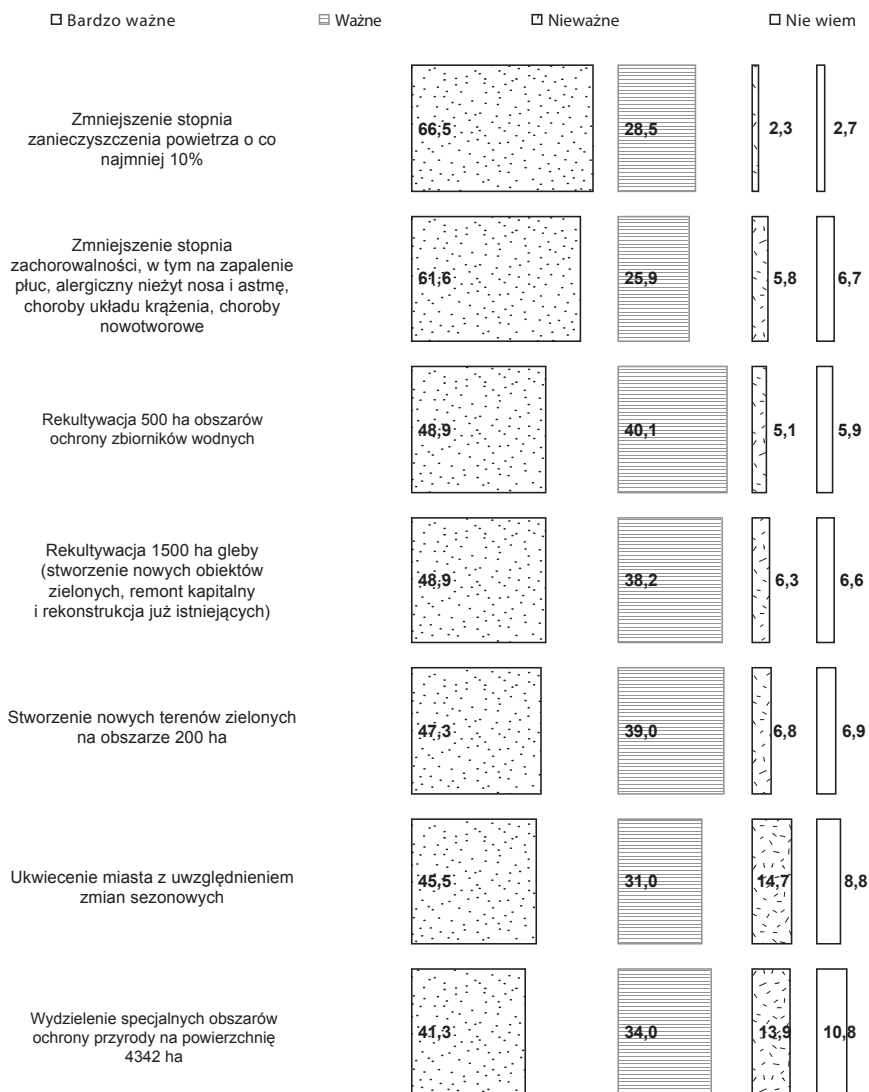
3. Połowa mieszkańców stolicy ma negatywny stosunek do tego, żeby dozować za pośrednictwem liczników zimną i ciepłą wodę na każde gospodarstwo domowe, według minimalnych norm sanitarnych.

Poziom wiedzy mieszkańców o „Doktrynie ekologicznej miasta Moskwa”,
przyjętej przez władze Moskwy (w %)

Dokonana przez moskwian ocena znajomości „Doktryny ekologicznej miasta Moskwa” dała następujące rezultaty: około jednej trzeciej moskwian coś słyszało lub wie na temat „Doktryny ekologicznej Moskwy”; około 60% mieszkańców stolicy nie zna tego programu. Co 10 mieszkańców Moskwy, który wie cokolwiek na temat „Doktryny ekologicznej Moskwy”, w pełni popiera ten program. Ponad 5% mieszkańców stolicy uważa, że program ten jest niedoskonały i nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji ekologicznej.

Dokonana przez mieszkańców ocena znaczenia dla ekologii miasta
wskaźników celowych „Doktryny ekologicznej miasta Moskwa” (w %)

1. Wszystkie cele „Doktryny ekologicznej miasta Moskwy” zostały ocenione przez mieszkańców jako bardzo ważne lub ważne. Najważniejsze, zdaniem większości respondentów, jest zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza o co najmniej 10% (tak uważa 66,5% moskwan).

2. Drugie miejsce pod względem znaczenia zajmuje zmniejszenie zachorowalności, w tym: na zapalenie płuc, alergiczny nieżyt nosa i astmę, choroby układu krążenia, choroby nowotworowe (61,6%).

3. Rekultywacja 500 ha wód powierzchniowych, przewidziana w programie, jest również oceniana jako bardzo ważna (48,9% respondentów).

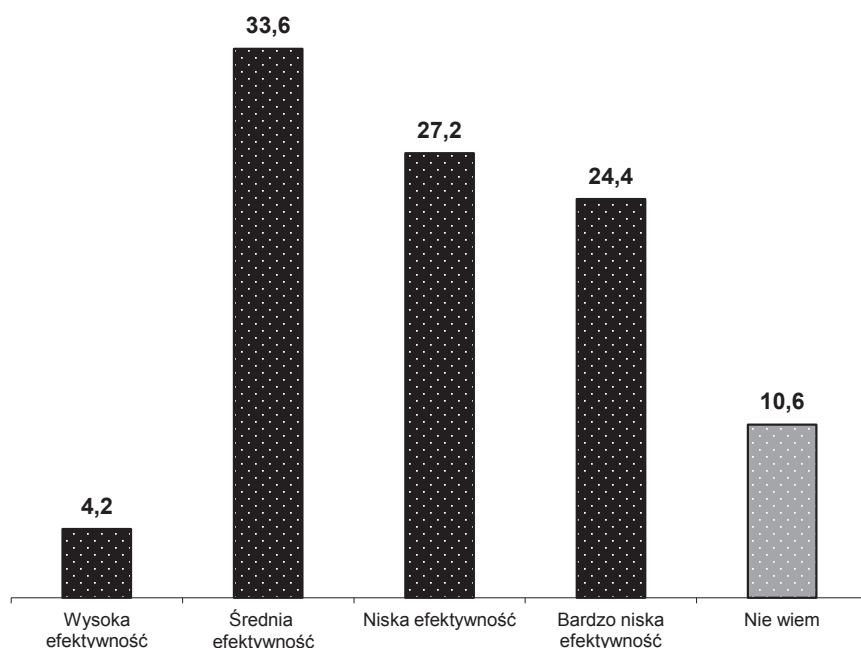
4. Rekultywację 1500 ha pokrywy glebowej (stworzenie nowych terenów zielonych, remont kapitalny i rekonstrukcję już istniejących) w pełni aprobuje 48,9% moskwan.

5. Stworzenie nowych terenów zielonych na obszarze 200 ha za bardzo ważne dla miasta uważa 47,3% mieszkańców.

6. Wydzielenie specjalnych obszarów chronionych na powierzchni 4342 ha w pełni popiera 41,3% moskwan.

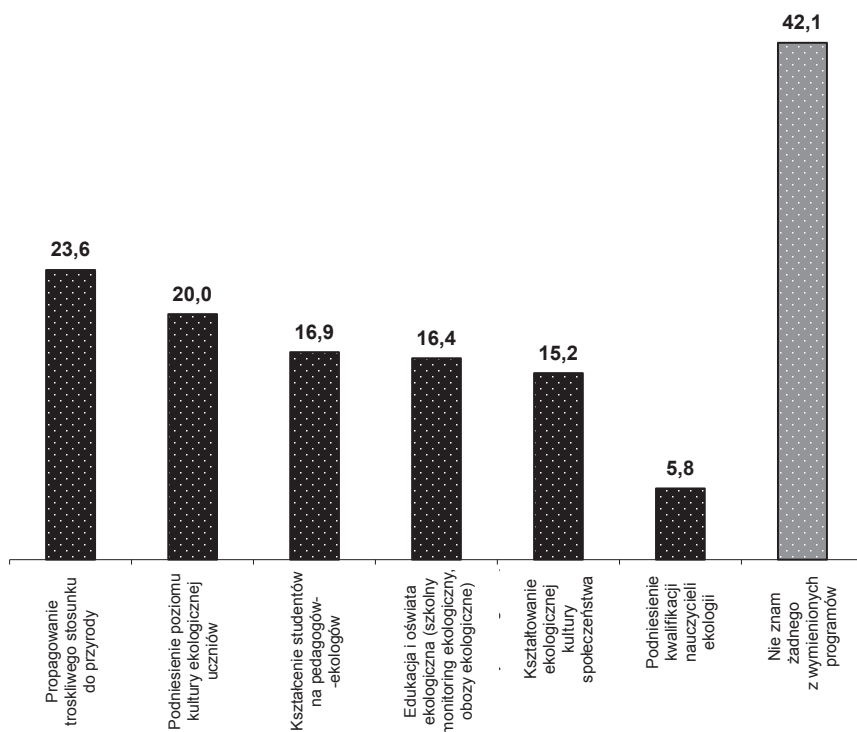
7. Ukwiecenie miasta z uwzględnieniem zmian sezonowych uważa za bardzo ważne 45,5% uczestników badania.

Ocena efektywności polityki władz Moskwy na rzecz ochrony środowiska (w %)

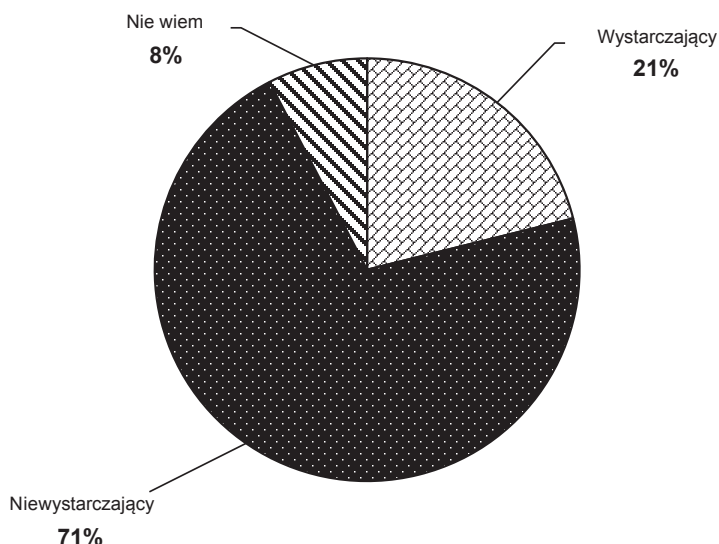
Obecnie polityka ochrony środowiska prowadzona przez władze Moskwy jest generalnie negatywnie oceniana przez mieszkańców stolicy. Tylko 4,2% respondentów stwierdziło wysoką skuteczność tej polityki. Jedna trzecia mieszkańców określa efektywność polityki ochrony środowiska jako średnią, połowa jako niską lub bardzo niską.

Znajomość programów ekologicznych realizowanych przez władze Moskwy (w %)

Dokonana przez mieszkańców stolicy ocena poziomu swojego poinformowania o realizowanych przez władze Moskwy programach mających na celu ochronę środowiska naturalnego była następująca: 42,1% ankietowanych moskwan nic o nich nie słyszało. Najbardziej znanym programem władz Moskwy okazało się propagowanie poszanowania środowiska naturalnego – znane 23,6% respondentów. O programie poprawy kultury ekologicznej wśród młodzieży szkolnej wie jedna piąta badanych (20,0%). O programie kształcenia pedagogów-ekologów wie co szósty mieszkaniec stolicy (16,9%). Program edukacji i oświaty ekologicznej (monitoring ekologiczny, obozy ekologiczne) jest znany 16,4% ankietowanych. Znajomość programu kształtowania ekologicznej kultury społeczeństwa deklaruje 15,2% respondentów. Program podniesienia kwalifikacji nauczycieli ekologii zna jedynie 5,8% mieszkańców stolicy.

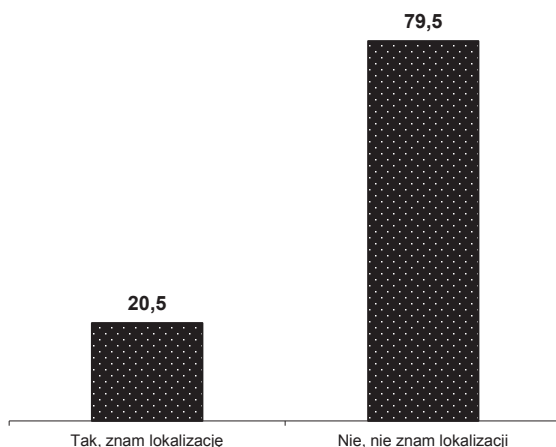
Ocena stopnia poinformowania ludności o działalności władz Moskwy w sferze ekologii (w %)

Większość mieszkańców stolicy uważa, że nie jest wystarczająco poinformowana o działaniach władz Moskwy w dziedzinie ekologii: 71,3% ocenia ilość informacji jako niewystarczającą, co piąty moskwianin (21,1%) uważa, że jest odpowiednio poinformowany o pracach władz Moskwy w dziedzinie ekologii. 7,6% respondentów nie umiało udzielić odpowiedzi na to pytanie.

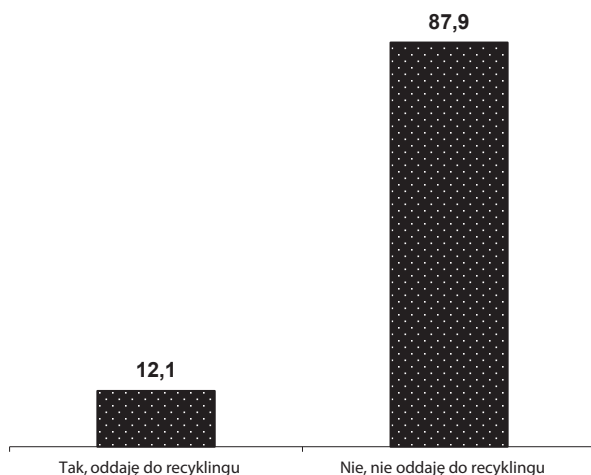
Segregacja śmieci

Stopień poinformowania moskwian o lokalizacji punktów odbioru makulatury, stłuczki szklanej, metali, odpadów tekstylnych (w %)

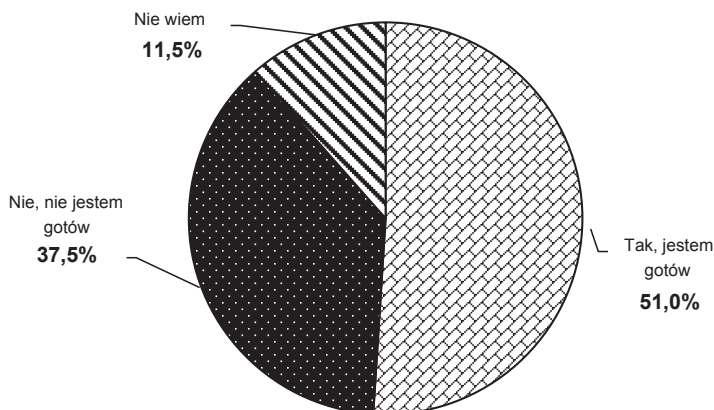

Tylko co piąty (20,5%) mieszkaniec stolicy wie, gdzie znajdują się punkty zbiórki makulatury, szkła, metali lub odpadów tekstylnych. Reszta moskwian (79,5%) nie wie, gdzie znajdują się takie miejsca. Przy czym odpady do takich punktów znosi tylko 12,1% respondentów.

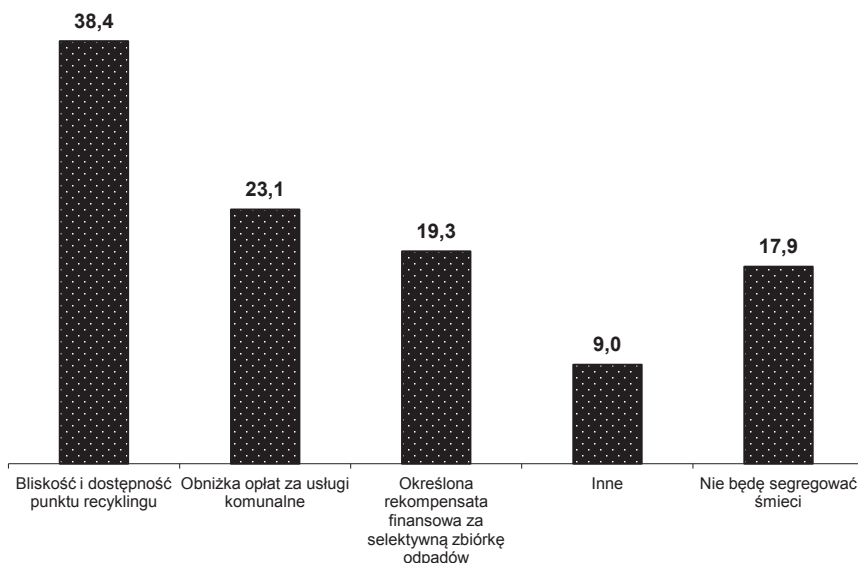
Zwyczaj oddawania odpadów komunalnych do punktów zbiórki surowców wtórnych (w %)

Stopień gotowości do rezygnacji ze zsypu na śmieci, jeśli będą ustawione kontenery do segregacji odpadów (w %)

Opinie mieszkańców o tym, z jakich względów zaczęliby korzystać z punktów odbioru surowców wtórnych (w %)

Generalnie moskwianie wykazują wysoki stopień gotowości do rezygnacji z korzystania ze zsypów na śmieci w przypadku pojawienia się pojemników do segregacji odpadów: 51,0% jest gotowych do przejścia na taki system zbierania odpadów, 37,5% nie jest gotowych, a 11,5% uczestników badania trudno było ocenić stopień ich gotowości do takiego sposobu pozbywania się odpadów. Ważną rolę we wprowadzeniu selektywnej zbiórki odpadów odgrywa bliskość i dostępność punktów recyklingu – tak twierdzi 38,4% ankietowanych, 23,1% mieszkańców stolicy korzystałoby z takiego systemu zbierania odpadów, jeżeliby otrzymali w zamian zniżki opłat za usługi komunalne. Prawie co piąty (19,3%) respondent podjąłby się segregacji odpadów, jeśli otrzymał za to finansową rekompensatę.

Tłumaczenie: Magdalena Romanowska

BIBLIOGRAFIA:

- Постановление Правительства Москвы от 28 декабря 2004 г. N 952-ПП *О стандартах на моторное топливо с улучшенными экологическими характеристиками.*
- Постановление Правительства Москвы от 8 июля 2003 г. N 529-ПП *О мероприятиях по снижению выбросов загрязняющих веществ в атмосферу предприятиями и организациями, расположенными на территориях административных округов города Москвы от 29 апреля 2003 г.*

- Постановление N 294-ПП *О мероприятиях по снижению выбросов загрязняющих веществ в атмосферу предприятиями и организациями, расположенными на территории Центрального административного округа, на период до 2020 года.*
- Постановление Правительства Москвы от 24 февраля 2004 г. N 107-ПП *О целевой программе реорганизации производственных территорий города Москвы.*
- Постановление Правительства Москвы от 28 сентября 2004 г. N 666-ПП *О целевой долгосрочной программе по восстановлению малых рек и водоемов города Москвы на период до 2010 года.*
- Постановление Правительства Москвы от 2 апреля 2002 г. N 246-ПП *О Концепции развития воздушно-транспортной системы города Москвы до 2005 года.*
- Закон города Москвы от 12 июля 2002 г. N 42 *Об административной ответственности за нарушение покоя граждан и тишины в ночное время в городе Москве.*
- Постановление Правительства Москвы от 1 июня 2004 г. N 365-ПП *Об основных направлениях развития системы теплоснабжения города Москвы на период до 2020 года.*
- О Концепции обращения с отходами производства и потребления города Москвы.*
- Постановление Правительства Москвы от 13 мая 2003 г. N 353-ПП *О создании и внедрении Системы добровольной сертификации Московский экологический Регистр.*
- Постановление Правительства Москвы от 22 июля 2003 г. N 568-ПП *Об утверждении Временного положения о Системе экологического аудита в городе Москве.*
- Постановления Правительства Москвы от 29 июля 2003 г. N 616-ПП *О совершенствовании порядка компенсационного озеленения в городе Москве.*
- Постановление Правительства Москвы от 7 декабря 2004 г. N 854-ПП *О Схеме развития и размещения особо охраняемых природных территорий в городе Москве.*
- Постановление Правительства Москвы от 13 июня 1995 г. пг 537 *об утверждении Комплексной программы непрерывного экологического образования в городе Москве.*